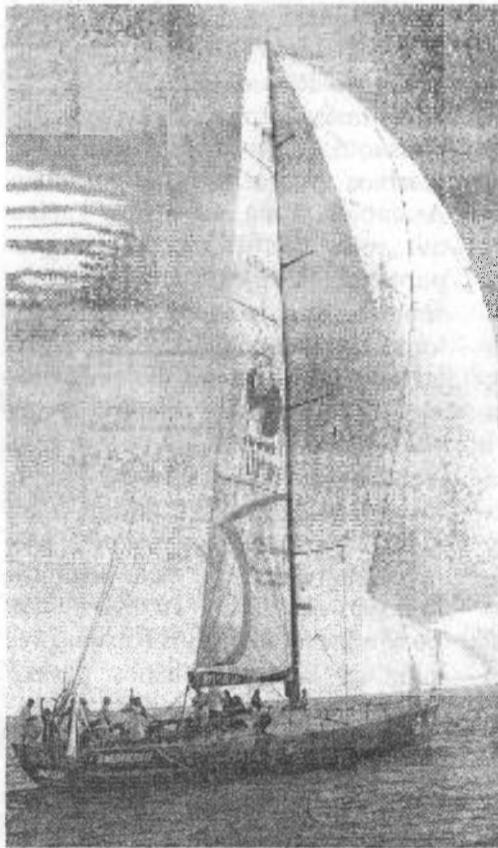

Per pasaulių nuvilnijo žodis LIETUVA

Lietuvos vardo paminėjimo Kvedlinburgo analuose 1000-mečio išvakarėse, liepos 5-ają, 21 val. Lietuvoje ir tolimiausiuose kraštuose gyvenantys lietuvių vienu metu giedojo dr. Vinco Kudirkos Tautiskagiesmę. Tuomet Vilniuje, V. Kudirkos aikštėje, buvo atidengtas paminklas mūsų valstybės himno autorui dr. Vincui Kudirkai. Labai prasmingi žodžiai: "Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi".

Jachta "Ambersail" skuba į Lietuvą

Šio akcento autoriystė priklauso "Tūkstantmečio odisėjės" patriotinio žygio jachtos "Ambersail" buriuotojams, praėjusių metų spalio 5 dieną išplaukusiems aplink pasaulį. Jie, apsilankę tolimiausiuose pasaulio uostuose, įveikę per 37 tūkst. jūrmilių, susitikę su viso pasaulio lietuvių bendruomenėmis nariais, pranešę jiems svarbią žinią – liepos 6 dieną Lietuva minės vardo paminėjimo tūkstantmečio jubiliejų. Net 25 pasaulio lietuvių bendruomenėms "Ambersail" įgula įteikė LR Prezidento V. Adamkaus kreipimasi, kur pasaulio lietuvių buvo kviečiamai Lietuvos vardo paminėjimo 1000-metį šventi kartu, tuo pačiu metu.

"Ambersail" sugrįžtuvė metu iškilmingai pagerbtii drąsus buriuotojai. Jų žygdarbis įprasmino ne tik Lietu-

vos 1000-mečio jubiliejų, bet ir išaukštino jos vardą tose šalyse, kur lankesi drąsus vyrai iš Lietuvos.

Paminklas Lietuvos vardo tūkstantmečiui

Minint Valstybės dieną vienas svarbiausiu šventės accentu Vilniuje buvo simbolinis Valdovų rūmų atidarymas. "Tai paminklas Lietuvos tūkstantmečiui", – skelbia užrašas ant Valdovų rūmų sienos. Atidarymo ceremonijos metu Prezidentas V. Adamkus sakė: "Valdovų rūmai – tai simbolinis tvirtos ir galingos karaliaus Žygimanto Augusto laikais klestėjusios Lietuvos, kultūros pasiekimais susilyginusios su Europos kraštais, įvaizdis."

Taikomosios dailės muziejuje Valdovų rūmų atidarymo dieną buvo eksponeojamos parodos: "Lietuva senou-siuose istorijos šaltiniuose", "Vavelis Vilniuje", "Nuo Jogailaičių iki Respublikos pabėgės", "Baltų

menas". Tą dieną į Vilnių atgabenti Kvedlinburgo analai, kuriuose 1009 metais svarbiausias pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas. Viduramžių originalas neišliko, pristatytas 16 a. padarytas nuorašas. Jame svarbiausias mums žodis – LITUAE. Prasidėjė tūkstantmečio šventės renginiai prie prezidentūros vėliau persikėlė į Arkikatedrą baziliką, kur buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvos ateitį.

Vilniaus gatvės ir aikštės prāzydo tautinių drabužių spalvomis, aidėjo linksmos dainos, sukosi šokėjų poros. Liepos 6 dieną Karaliu Minadu, Lietuvos valstybei ir Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui – trimis 18 a. patrankos salvėmis, pakelto mis vėliavomis buvo pagerbtii Lietuvos vadovai, atvykę svečiai ir visi šalies gyventojai.

(keliamas į 3 psl.)

Paminėtos Lietuvos šaulių sajungos 90-osios metinės

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje prie Laisvės paminklo LSS vadas plk. J. Sirvinskas, parlamentaras A. Anušauskas, Lietuvos kariuomenės vyriausias ordinatas vyskupas E. Bartulis ir LiJOT pirmininkas S. Frolenko

Jaunieji šauliai – Lietuvos ateitis
Dalios Maciukevičienės nuotr.

1919 m. birželio 27 d. Kaune buvo įkurta Lietuvos šaulių sąjunga. Prie organizacijos kūrimo prisidėjo daug žymų to meto Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjų, tarp kurių buvo Vladas Putvinskis-Pūtvis ir Matas Šalčius. Būtent pastarojo iniciatyva birželio 27 d. buvo sušauktas valstybės įstaigų tarnautojų susirinkimas, kurio metu buvo įkurta Lietuvos šaulių sąjunga.

Šiuo metu Lietuvos šaulių sąjunga yra viena iš gausiausių visuomeninių organizacijų šalyje. Sąjunga vienija Lietuvos Respublikos piliečius nuo 12 metų amžiaus, pasiryžusius gyventi remiantis tautiškumo ir pilietinio sąmoningumo vertybėmis. Šiuo metu šaulių sąjungai priklauso daugiau nei 9000 narių iš visos Lietuvos.

Birželio 27 d. Kaune buvo paminėtos Lietuvos šaulių sąjungos 90-osios įkūrimo metinės. Šaulių iškilmėse dalyvavo krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Seimo nariai, europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis.

(keliamas į 2 psl.)

Šiaulių chorui „Tremtinys“ – 20 metų

I. Manovo nuotr.

Birželio 20 dieną šventiškai pasipuošę LPKTS Šiaulių filialo choristai rinkosi į "Aušros" muziejaus Ch. Frenkelio vilę šventi gražaus 20 metų jubiliejaus. Į šventę atvyko Mažeikių buvusių tremtinį ir politinių kalinių choras „Atmintis“, Kuršėnų choras „Versmė“, Prisi-

rovadovė R. Gasiūnienė, tylos minute buvo pagerbtai Amžinės išėjė 26 choristai. Vėliau nuskambėjo keletas širdžvirpijančių dainų. Į šventę atvykę kolektyvai savo sveikinimo žodži tarė skambia daina. Ispūdinėti skambėjo paskutinė daina, atlakta visų kolektyvų.

(keliamas į 6 psl.)

LPKTS ir TS-LKD PKTF posėdžiai

Birželio 27 d. įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos valdybos posėdis. Darbo ataskaitą pateikė valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė. Ji informavo, kad pasikeitė kai kurių LPKTS filialų valdybų pirmininkai: Kédainių filialo pirmininke tapo R. Kuzmienė, Kupiškio filialo – S. Kazilionienė, Marijampolės filialo – V. Agurkis.

LPKTS finansinius klausimus aptarė LPKTS pirmininkas A. Lukša.

Šiųmetinio Lietuvos tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje meninės dalies scenarijų pristatė jos autorius V. Kaminskas. Smulkesnę informaciją publikuosime kitame „Tremtinio“ numeryje.

Posėdyje buvo svarstomos apdovanojimui LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ aktyvių Sajungos narių bei rēmėjų kandidatūros bei apstatyti Pasipriešinimo istorijos dėstymo sustiprinimo mokyklose klausimai.

Kalbėjo dr. P. Jakučionis bei LR Seimo nariai V. V. Margevičienė, prof. A. Dumčius.

Tėvynės sajungos–Lietuvos krikščionių demokratų Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS-LKD PKTF) tarybos posėdis taip pat įvyko birželio 27 d. Kaune.

Politinių aktualijų klausimais pasisakė dr. P. Jakučionis ir Seimo nariai V. V. Margevičienė, dr. A. Anušauskas, prof. A. Dumčius.

Posėdyje buvo renkami TS-LKD PKTF valdybos pirmininkas ir valdyba. Pirmininku išrinktas A. Anušauskas, valdybos nariais: P. Jakučionis, V. Haase, J. Marcinkevičienė, R. Pankevičius, E. Strončikas, V. Palujanskas, A. Grikšienė, G. Uogintas, V. Jokubauskienė, J. Stanėnas, B. Žilénienė, A. Dumčius, D. Karšienė, A. Stankus, L. Kalnikaitė.

Patvirtinti TS-LKD PKTF apskričių koordinatoriai: Kauno – O. A. Tamšaitienė, Vilniaus – P. Musteikis, Klaipėdos – J. Endziulaitis, Marijampolės – B. Kažemėkaitė, Panevėžio – A. Blažys, Šiaulių – K. Arlingevičius, Tauragės – V. Čereškevičius, Utenos – V. Bliznikas.

Taryba priėmė rezoliuciją „Dėl neatidėliotinės LR Seimo ir Vyriausybės darbų“. Publikuojama „Tremtinio“.

Dėl neatidėliotinės Seimo ir Vyriausybės darbų

TS-LKD PKTF tarybos rezoliucija

Taryba sveikina Seimą, pradėjusį svarstyti Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektą. Tikimės, kad šis įstatymas sudrausmins partizanų šmeižikus bei sovietinės okupacijos ir jos represijų prieš civilius gyventojus liaupsintojus, teroro teisintojus.

Taryba dėkoja Seimo užsienio reikalų komiteto nariams, Lietuvos europarlamentarams ir diplomatams, nuoširdžiu darbu ir atkakliomis pastangomis pasiekusiems, kad:

- šiemet rugpjūčio 23-ąją minėsi ne tik kaip Juodojo kaspino dieną, bet ir kaip visos Europos dieną komunizmo ir nacizmo aukoms atminti;

- ESBO sesija pirmą kartą vyksta Vilniuje ir svarsto rezoliucijos projektą dėl nusikalstamo Molotovo-Ribentropo pakto pasekmii;

- rugsėjo 15 d. Strasbūre vyks speciali konferencija šio nusikalstėlių pakto 70 metų sukakčiai paminėti, dalyvaujant visų ES valstybių ir Rusijos atstovams.

Taryba apgailestauja, kad Seime vilkinamas Kovo 11-osios signatarystato suteikimo (po mirties) 1949 m.

Vasario 16-osios partizanų Deklaracijos signatarams įstatymo priėmimas, nesvarstomas naujas Teismų įstatymo projektas, nekoreguojama valstybės gynybą silpninant kariuomenės reforma. Naujas Liustracijos įstatymo projektas iš esmės neatitinka Laisvės kovų dalyvių ir tremtinių teisėtų lūkesčių. Mus, nuo sovietinės okupacijos nukentėjusius ir prieš ją kovojušius žmones, skaudina ir žemina tai, kad iki šiolei Valstybinė nuken-

tėjusių asmenų pensija mokama 2000 stribų.

Gerbiami Seimo nariai, negi jūs stribus laikote nukentėjusiais nuo sovietinės okupacijos?

Mums nesuprantama, kodėl nevyksta jokių projektavimo ar kiti paruošiamieji darbai paminklo Laisvės kovotojams Lukiškių aikštėje Vilniuje statybai. Delsimo nedera teisinti sunkiai valstybės finansų būkle, nes išlaidos šiems darbams iš tiesų mažos.

Taryba primygintai prašo:

- Seime priimti Kovo 11-osios signatarų statuso suteikimo (po mirties) 1949 m. Vasario 16-osios partizanų Deklaracijos signatarams įstatymą;

- skubiai svarstyti naują Teismų įstatymo projektą;

- taisyti kariuomenės reformos įstatymą, numatant realias priemones jaunimo parengimui vykdysti konstitucinę Tėvynės gynimo pareigą;

- priimti 33 Seimo narių pasiūlytas pataisas svarstomam Liustracijos įstatymui, numatančias KGB rezervo karininkų registravimą ir darbo valstybės tarnyboje aprabojimus;

- taisyti Valstybinių pensijų įstatymus, užtikrinant, kad Valstybinių pensijos nebūtų skiriama ir mokamos asmenims, kenkusiems kovai už Lietuvos Nepriklausomybę, juo labiau stribams.

Prašome Vyriausybę neatidėlioti paminklo Laisvės kovotojams Lukiškių aikštėje, Vilniuje projektavimo ir kitų paruošiamųjų darbų, kad pagerėjus ekonominei situacijai iš karto būtų galima pradėti paminklo statybą.

Užbaigtai okupaciją reiškė užbaigtai Antrajį pasaulinį karą

Pirmais atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovo, Europos Parlamento nario Vytauto LANDSBERGIO kalba
ESBO Parlamentinės Asamblėjos plenarinės sesijos atidaryme

Kai Lietuva prieš 20 metų veržėsi iš sovietinės nelaisvės, mūsų kryptis buvo Europa. Ją matėme ir kaip žmogaus teises ginančią demokratiją, ir kaip mūsų istorinę kultūrinę geografią, ir kaip prieglobstį laisvųjų tautų šeimoje. Siekėme demokratijos iš principo dar ir todėl, kad joje matėme nepriklausomybės atkūrimo būdą.

Ir štai demokratiškai išrinkti Lietuvos žmonių atstovai susirinko į pirmą po karą tikrą parlamentą ir vieningai balsavo už tikros europietiškos valstybės restituciją (*restitutio ad integrum*).

Užbaigtai okupaciją mums reiškė galų gale baigtai Antrajį pasaulinį karą, kuriame nieko nebuvome užpuole, tik tai gynėmės.

Panašius sprendimus 1990 m. vasarą padarė ir estai su latviais. Iš karto įsteigėme trijų Baltijos valstybių tarybą, kaip 1934 m. Ženevoje pasirašytos Baltijos santarvės tėsinį. Toks buvo mūsų pirmas įnašas į naujosios Europos konsolidaciją. Pradėjome ieškoti kelių į kitas, jau egzistuojančias demokratinės Europos struktūras, siuntėme Baltijos valstybių tarybos laiškus Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Nacionalinėms komisijoms dėl mūsų narystės. Paskelbėme ir bendrą valstybių vadovų komunikatą, kad sieksime narystės Jungtinėse Tautose ir kitose tarptautinėse organizacijose, kad esame pasiryžę įnešti savo įnašą į Helsinki procesą, todėl sieksime būti „Helsinki-2“ dalyviais.

Visa tai datuota 1990 m. gegužės 12 d. Taline. Birželio pabaigoje išsiuntėme laiškus dėl bendradarbiavimo ir būsimos narystės Europos Parlamento ir Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos prezidentams.

Visa tai galėjo atrodyti kaip Antono Čechovo aprašytas vargšo našlaičio laiškas, adresuojamas „seneliui į kaimą“. Iš tikrujų negavome nė vieno greito ir tiesioginio atsakymo.

Mes norėtume, kad Rusija gržtų į tą kelią, europinį kelią, kuris geriausiai atspindėtų šios organizacijos ir jos Vilniaus Asamblėjos dvasią. Tai draugų kvietimas.

Paminėtos Lietuvos šaulių sajungos 90-osios metinės

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat dalyvavo kariuomenės vadovybė, Kauno miesto savivaldybės vadovai ir meras Andrius Kupčinskas, su Šaulių sajunga bendradarbiavimo sutartis pasirašiusių organizacijų vadovai, svečiai iš užsienio: Jungtinės Karalystės Hempšyro grafystės ir Vaito salos kariuomenės kadetų, Latvijos Jaunsardze, Estijos Kodutred ir Noored Kotkad vadovai, išeivijos ir Lietuvos šauliai.

Iškilmės prasidės šv. Mišiomis Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje. Po šv. Mišių šauliai Kauno gatvėmis žygiavo į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį, kur vyko iškilminga šaulių rikiuotė, baigiamasis Šaulių sajungos meno kolektyvų koncertas. Vėliau Kauno Igulos kariuomenės ramovėje buvo apdovanoti labiausiai Šaulių sajungai nusipelnę šauliai ir visuomenės veikėjai.

„Tremtinio“ inf.

Įvykiai, komentarai

ESBO Parlamentinė Asamblėja sulygino nacizmą ir stalinizmą kaip nusikalstamus režimus

Praėjusių savaitę Vilniuje vyko Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Parlamentinės Asamblėjos (PA) sesija. Lietuvos delegacijos ESBO vadovę Viliją ALEKNAITĘ-ABRAMIČIENĘ „Tremtinys“ paprašė apibendrinti visos PA sesijos darbą.

– Kaip vertintumėte šį įvykį – ESBO Parlamentinės Asamblėjos Vilniuje sesiją?

– Itin teigiamai. Turiu draugų tarp Lietuvos diplomato, jie puikiai suprato, iš ko ką riziką aš einu, siūlydama rezoliucią dėl Molotovo-Ribentropo paktu. Kai kas tai vadino „asmeniniu susideginimu“. Visi supratome, kad rezoliucija, biurokratiškai kalbant, gali „nepraeiti“. Tačiau už ją balsuota absolūcia balsų persvara: palyginkime skaičiais – iš visų 320 Asamblėjos narių tik 8 buvo „prieš“, 4 „susilaikė“.

Dabar erdvėje nuo Vankuverio iki Vladivostoko, – tai gėlė erdvėje, kuri apima buvusių Sovietų sąjungos šalis, – stalinizmas yra pasmerktas; nacizmas ir stalinizmas yra sulyginti kaip didieji 20 amžiaus nusikalstami režimai. Tai didžiulė Lietuvos pergalė. Dar visai nesenai sunku būtų buvę patikėti, kad Rusijos kaimynai, 70 metų buvę pavergti, balsuotų už šią rezoliuciją nebijdami Rusijos! Penki komunistai iš 320 Parlamentinės Asamblėjos narių kai kam kelia problemų, bet Asamblėjai – ne, tai tik įrodymas, kad ji yra demokratiška organizacija ir gali turėti netgi tokį keistų narių. Net armėnai neprotestavo prieš šią rezoliuciją. Rusija liko izoliuota. Man atrodo, laikas Rusijos vadovybei pergalioti savo poziciją. Nes tokiai didelei valstybei likti izoliuotai netinka.

– Koks Jūsų teiktos rezoliucijos dėl energetikos, kurioje priešinamas dujotiekio per Baltijos jūrą tiesimui, likimas?

– Energetikos rezoliucija išriki priimta puikiai, vieninteliam rusams balsavus prieš. Jos potekstę puikiai nusakė vienas Ukrainos

parlamentaras: „Lietuviai šia rezoliucija subtiliai primė pasauliui, jog energetinis šantažas ESBO erdvėje netoleruotinas“.

– Kas pasikeis pasaulyje poto, kai šios rezoliucijos buvo priimtos?

– Pasaulis pradės labiau suprasti tuos procesus, kuriuose vyksta ES kaimynystėje. Tikiuosi, jog pradės kreipti daugiau dėmesio į tai, ką vadiname Rytų kaimynystės politika. Ji buvo iš esmės inicijuota Lietuvos ir kai kurių mūsų bendražygių pastangomis. Mes turime dirbti su tokiomis valstybėmis kaip Ukraina, Baltarusija, Moldova, Kaukazo šalys, padėti joms stiprinti demokratines institucijas ir tapti artimesnėms Europai.

Man gaila, kad dalis Lietuvos žiniasklaidos mato didžiausią problemą, kad keletas pagyvenusių komunistų vis dar yra aktyvūs Europoje. Asamblėjos požiūrį į komunistus nusako tokis pavyzdys: viena įtakingiausiai Asamblėjos narių – švediškosios Habsburgų dinastijos atšakos atstovė Walburga Habsburg Douglas, kalbėdama su graiku Aleksandraki taip pasakė: „Mielas mano Aleksandraki, aš labai džiaugiuosi, kad jūs pasiskakėte šiandien būtent ši taip, nes jūs pasakėte viską, ko aš tikiuosi iš komunistų“. Toks Europos stilius.

(Primename, kad Aleksandrakis pirmąjį ESBO PA sesijos dieną pareiškė, jog komunizmas Europoje yra persekiojamas, o Lietuvoje pažidžiamos žmogaus teisės, nes diskriminuojami komunistai; tokie kaip Burokevičius sodinami į kalėjimą, – red.)

– Kur vyks kita sesija?

– Rudens sesija vyks Atėnuose ir ten, tikiuosi, daugiau dėmesio galėsime skirti Gruzijos reikalams. Per vasarą paaškės, iš kurių pusė juda Rusija, ar ji sutiks duoti leidimą ESBO stebėjimo misijai. Melskimės, kad neįvyktu naujas karas ar kokia sumaištis Gruzijoje, nes akivaizdu, jog tam Rusijoje yra rengiamasi.

Parengė

Audronė V. ŠKIUDAITĖ

Diktatorius pasirinko ipėdinį?

Branduolinis-raketinis fejerverkas, kurį paskutiniu metu kasdien rengia „didysis vadovas, tėvas ir mokytojas“ bei dar apie dvidešimčia titulu panašiai liaupsinamas Šiaurės Korėjos Kimų dinastijos atstovas Kim Čen Iras, kaip teigia Japonijos spauda, jau pasirinko savo ipėdinį. Teigiama, jog Kim Čen Iras įsakė nedelsiant prisiekti savo jaunesniajam sūnui Kim Čen Unui. Sklinda gandai, kad kitos išeities diktatorius neturi, nes, pasak „Reuters“ agentūros, prieš trejetą mėnesių jis ištiko stiprus insultas. Dabar Kim Čen Irui 67 metų, todėl iškilo abejonė, ar taip sunkiai sirgdamas jis gali stovėti prie šalies, turinčios daugybę raketu ir, ko gero, branduolinį ginklą, vairo. Kimų šeima valdo Šiaurės Korėją jau daugiau nei 60 metų. Aišku, ipėdinį nori matyti irgi iš Kimų dinastijos.

Apskritai apie būsimajį Šiaurės Korėjos vadovą, jaunesnįjį sūnų Kim Čen Uną žinoma labai nedaug. Jis gimė 1983-įjų pabaigoje ar 1984-įjų pradžioje ir yra laikomas protininkiu iš visų trijų Kim Čen Iro sūnų. Dar balandžio mėnesį jis užėmė labai svarbų postą – perėmė vadovavimą valstybiniam Gynybos komitetui. Kitaip tariant, tvarko

visus valstybės reikalus, nes Gynybos komitetas kontroliuoja viską be išimties. Visa Šiaurės Korėja yra nepaprastai militarizuota, jos gyventojai laikomi po septyniais užraktais. Žmonės gyvena tarsi koncentracijos lageryje. Už vergišką darbą atskaitoma smulkiai gražiai ir maisto trupiniai. Beveik pusė gyventojų atsidūrė ant bado slenkščio. Kaip bebūtų keista, Šiaurės Korėjos spauda niekada nespausdino nė vienos diktatoriaus mylimo sūnelio nuotraukos. Pietų Korėjos laikraščiai teigia, kad ipėdinis nepaprastai panašus į savo tėvą. Jis mokėsi Šveicarijoje, Berne baigė tarptautinę mokyklą.

Komentuodamas tikrą ar tariamą sūnaus paskyrimą, Rusijos mokslų akademijos profesorius Aleksandras Žebinas, vadovaujantis Korėjos problemų tyrimo centru, teigia, kad Pchenjano sostą užėmus naujajam lyderiui, bus dar labiau vykdomas raketeninių ginklų kūrimas, nauji branduoliniai bandymai bei kaimynų gąsdinimas nušluotuti juos nuo žemės paviršiaus. Tuo tarpu aprūpinimo maistu problema išlieka pati svarbiausia. Bet vadovai pakankamai sotūs ir viskuo aprūpinti. Užtat jie, nežiūrēdami į badaujančią šalį, visas jėgas

ir pinigus skiria ginklavimuisi. Be to, naujasis Š. Korėjos „mylimas vadas“ labai kerštingas, todėl laukiama didžiulio partinio aparato valymo. Dėl Pchenjano gąsdinimo užmetyti visus priėšus branduolinėmis bombomis, Rusijos geopolitinių problemų profesorius Vladimiras Anochinas tvirtina, kad tai tik propagandiniai burbulai, kuriami tam, kad turtinges valstybės išsigandusios suteiktu solidžią paramą maisto produktų. Be to, pasak V. Anochino, daugelis pasaulyo specialistų labai abejoją, ar reklamuojami atominių ginklų bandymai yra tikri. Tuo labiau kad Kinija, puikiai žinantė tikrą padėtį, nesiémėjokių saugumo priemonių.

Dar vienas realus pretendantas į valdovo kėdę yra vyresnysis Kim Čen Iro sūnus 38 metų Kim Čen Namas. Jis ne kartą demonstravo savo teigiamą požiūrį į užsienio civilizacijos pasiekimus ir už tai savo įpykusio ténuo buvo pasiūstas „pasitaisyti“ į Makao, garsėjantį lošimo naudais ir kitomis linksmybėmis, tačiau grįžęs į Pchenjaną gavo labai aukštą postą partinėje hierarchijoje. Tad ir lieka neaišku, kuris iš dviejų sūnų iš tiesų taps Šiaurės Korėjos valdovu.

Jonas BALNIKAS

Per pasauly nuvilnijo žodis LIETUVA

(atkelta iš 1 psl.)

Skambiomis dainomis vilniečius ir svečius, šventės dalyvius linksmino Dainų šventės dalyviai. Baigiamasis akcentas, sukvetės į Vingio parką per 40 tūkst. šventės dalyvių, ir dar tiek pat atvykusiu svečiu ir vilniečiu – Dainų diena. Sie pagrindiniai akcentai jau išnaujoti į naujo Lietuvos tūks-

tantmečio metraštį.

Lietuvos vardo 1000-mečio paminėjimo renginiai vyko visoje Lietuvoje – Panevėžyje ir Šiauliauose, Druskininkuose ir Biržuose, Vilkaviškyje ir Marijampolėje... Iškilminga šventinė eisena nuvinėjavo Kauno gatvėmis ir pasuko Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelio link, kur

vyksta svarbiausią švenčių minėjimai, susitikimai, koncertai. Kauniečiai padėjo gyvų gelių puokštės prie Laisvės paminklo, Nežinomo kareivio kapo, prie ketvirtosios Lietuvos prezidento Jono Žemaičio-Vytauto paminklo. Liepos 6-ąją Kauno pilyje buvo surengtas Operetės vakaras.

“Tremtinio” inf.

Valstybės dieną Kaune – šventiška nuotaika

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos Sajūdžio Vilniaus skyriaus tarybos kreipimasis
Daugelį Lietuvoje esančių paminklų, primenančių tremtinių, partizanų kovą, Nepriklausomybės atkūrimą ir gynimą, savo iniciatyva ir aukomis pastatė Lietuvos žmonės.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga jau ne vienerius metus siekia jamžinti Laisvės Kovotojų Motinų atminimą. Prieš kelerius metus kilusiai idėjai pastatyti simbolinę Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą, pribarė daugelis žmonių. Numatyta jam vieta Kauno Ramybės parke, renkamos aukos.

Šis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos sumynamas yra labai aktualus ir svarbus. Ši iniciatyva verta didelio dėmesio, pagarbos ir pritarimo.

Prie šio paminklo pastatymo galime prisdėti visi mūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, įmonės ir organizacijos bei jų kolektyvai, pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos DnB NORD banko sąskaitą Nr. LT 864010042501566754 norimą paaukotį sumą. Apie kiekvieną auką informuojama laikraščio „Tremtinys“ rubrikoje „Pastatykime paminklą Motinai“.

Kviečiame paremti paminklo Kovotojų, žuvusių už Lietuvos laisvę, Motinai statybą. Būkime paminklo FUNDATORIAIS.

Dėkojame paaukojusiesiems:
 Algimantui Žardeckui – 100 litų,
 Janinai Kristanavičienei – 50 litų,
 Edmundui Paulikui – 1000 litų,
 Bronislavui Vilkui – 100 litų,
 Povilui Buzui – 100 litų,
 Reginai Širvienei – 100 litų,
 Aldonai Paulavičienei
 ir Benediktai Vanagaitei-Čepelienei – 200 litų,
 Romualdui Valkauskui – 200 litų,
 Aušrai Marijai ir Henrikui Vilkams – 200 litų,
 Aldonai Vilkienei – 100 litų,
 Girdutei Teresei Ziminskienei – 100 litų,
 Irenai Antoninai Garsonienei – 100 litų,
 Onai Čirienei – 100 litų,
 Broniuui Grigaliūnui – 100 litų,
 Albertui Žiliui – 100 litų,
 Antanui Kasperavičiui – 200 litų,
 Juozapui Rainiui – 200 litų,
 Vytautui Sankauskui – 100 litų,
 Vytautui Gedrimui – 200 litų,
 Simonui Raslauskui – 200 litų,
 Vytautui Kazimierui Endziulaičiui – 200 litų,
 Benutei Bašienei – 100 litų,
 Jonui Tautviliui Aleksiejui – 200 litų,
 Jonui Dauparui – 100 litų,
 Petru Gervylui – 200 litų,
 Eugenijai Ennuksion – 200 litų,
 Valerijai Dovydienei – 50 litų,
 Elenai Budnikienei – 100 litų,
 Marijai Šukienei – 100 litų,
 Mykolui Telyčenai – 200 litų,
 Aleksandriui Žarskui – 200 litų,
 Linai Kligytei – 400 litų,
 Onai Švedienei – 100 litų,
 Elenai Zaleckienei – 100 litų,
 Marijonui Mincei – 100 litų,
 Aldonai Budreikienei – 100 litų,
 Emilijai Miknevičienei – 200 litų,
 Petru Garbėnui – 1000 litų.

LPKTS pirmininkas Antanas LUKŠA

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.
 Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 6,40 Lt,
 3 mén. – 19,20 Lt.
 Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,60 Lt.
 „Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.
 Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki
 kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Tai pirmoji eilutė iš lietuvių raštijos pradininko Abraomo Kulviečio verstos giesmės „Malonus dékavojimas“. Šiandien jos prasmė kelerio-pa. Europoje buvome paskutinieji priėmę krikštą, bet anaipol ne paskutiniai nūdieinos Europos Sajungoje. Likimas išsaugojo mums gerokai vėlavusį rašto paminklą. „Jo vardas susijęs su švietimu. Bejo, Abraomo Kulviečio, šešioliktasis amžius būtų daug tamseisnis. Jo mintys skleidė šviesą, žadino protus. Mažas Lietuvos lopinėlis, pavadinės Kulva, buvo žinomas Krokuvoje, Liuvene, Vitenberge, Sjenoje, Karaliaučiuje, Vilniuje...“ – raše „Jonavos balso“ korespondentas ir Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos pirmininkas Kostas Fedaravičius.

raliaučių (...) Tuo metu M. Mažvydas, gyvendamas Kulvoje, savo bičiulio A. Kulviečio tévo dvare pasislėpęs nuo reformacijos persekiojimų, gerdamas šiltą pienuką, ramiausiai darbavosi prie lietuvių raštijos tobulinimo, kitaip tariant, rengė spaudai pirmają lietuvišką knygą.“

Jonavoje atidengtas paminklas Abraomui Kulviečiui

Lietuvių raštijos lopšys – Kulva

A. Kulvetis studijavo humanitarinius mokslus, buvo išventintas katalikų kuni-gu. 1537 m. Sjenoje jam buvo pripažintas teisés daktaro laipsnis. Lietuvoje jau buvo jaučiamas gyvas mokyklos gimtaja kalba – poreikis: A. Kulvetis išsteigė dvimetę aukštėsniąją mokyklą, kurią lankė mažne šešios dešimtys bajorų jaunimo. Buvo suvokta, kad mokytis reikia lietuvių kalba. Tai buvo esminis posūkis, kuris savo ruožtu brandino poreikį kurti lietuvių raštiją. Dar studijuodamas užsienio universitetuose A. Kulvetis susipažino su pliantančios reformacijos idėjomis ir Vilniuje nevengėjas propaguoti. Gelbėdamasis nuo persekiojimų išvyko į Prūsiją. Palankiai su-tiktas kunigaikščio Albrechto Brandenburgiečio, veikiai buvo paskirtas Karaliaučiaus aukštėsniosios mokyklos vice-rektoriumi. Šią mokyklą perorganizavus į universitetą, tapo graikų ir hebrajų kalbų profesoriumi. Jis buvo vienas labiausiai išsimokslinus i lietuvių, kalbėjo lenkų, lietuvių, lotynų, graikų, hebrajų, vokiečių, italų, senprūsių ir kitomis kalbomis.

I Vilniuje išteigtą evangelikų mokyklą dėstytoju A. Kulvetis pasivietė žemaiti Martyną Mažvydą. Šis dviem iškilių asmenybių bendradarbiavimas buvo vaisin-gas. Bernardas Aleknavičius savo straipsnyje „Kulva – mūsų raštijos lopšys“ rašo, kad „Kulvetis, būdamas gerokai veiklesnis už M. Mažvydą ir nenorėdamas, kad iji būtų atkreptas dėmesys, kiek paviešėjęs tėviškėje išvyksta į Ka-

“Pagarbintas būk ir pačestavotas...”

Kartu buvo pristatyti ir dar dviem Jonavos krašto (ir vienos Lietuvos!) kultūros veikėjų: Homero vertėjo Jeronimo Ralio ir dramaturgo, poeto Petro Vaičiūno portretai. Vėliau savivaldybės taryba priėmė sprendimą pavadinti merijos posėdžių ir susirinkimų sales Jeronimo Ralio ir Abraomo Kulviečio vardais.

Jonava pasitiko Lietuvos 1000-metį ir jubileinę Karaliaus Mindaugo vainikavimo Dieną ypač iškilmingai ir džiugiai. Prieš savaitę Santarvės aikštėje ant granitinio postamento atsistojo bronzinis Renesanso epochos švesuolis, humanistas ir lietuviškos raštijos pradininkas Abraomas Kulvietis.

Originalus Tūkstantmečio simbolis Santarvės aikštėje

Paminklinio ansamblio autorai – Jonavos garbės pilietis skulptorių prof. Konstantinas Bogdanas ir skulptorių Mindaugas Šnipas, architektas Česlovas Kavalaičius. Tai AB „Achema“ 260 tūkst. litų vertės dovana Jonavos visuomenei. Birželio 21 d., sekmadienį, paminklas buvo atidengtas ir pašventintas. Šis renginys sutapo su spalvingu tarptautiniu festivaliu „Sviesa amžinoji dainos“. Jonavos ir kitų miestų chorai atžygiavo į Santarvės aikštę paskui maršus grojančių „Trimito“ dūdų orkestrą. Beje, buvo svečių dainininkų iš Suomijos, Lenkijos ir Čekijos respublikų. Visą viešnagę laiką šių šalių vėliavos plazdėjo vienoje gretoje su Lietuvos Trispalve, Europos Sąjungos ir Jonavos rajono savivaldybės vėliavomis. Paminklą atidengė Bronislovai: miesto meras Liutkus ir koncerno „Achemos grupė“ prezidentas Lubys. Nuslinkus marškai pasirodė iš Renesanso meto atkeliaus asmenybė, prie krūtinės spaudžianti pirmąjį lietuvišką knygą. Jungtinis choras šventę pradėjo daina „Kur giri žaliuoja“ ir užbaigė Maiironio „Lietuva brangi“.

Jonavos rajono meras padėkojo rėmėjams ir pasveikino aikštėje gausiai susirinkusius jonaviečius bei svečius. Koncerno prezidentas B. Lubys kalbėjo: „Tūkstantį metų esame valstybė ir tauta. Lietuva su lauks ir kito tūkstantmečio...“ Per aikštę nuvilkijo džiaugsmingo pritarimo šūksniai ir plojimų bangos. Edmundas SIMANAITIS

Pagerbtį Jonavos krašto didžiavyriai

Jonavos savivaldybė, atsižvelgdama į A. Kulviečio gimimo 485-ąsias ir mirties 450-ąsias metines, užsakė šio didžiavyrio kraštiečio atvaizdą. 1995 m. rugėjį dailininkės Tasimos tapytas paveikslas buvo pristatytas savivaldybės tarybai ir visuomenei.

Paminėtos 55-osios Kengyro lagerio politinių kalinių sukilimo metinės

Liepos 27 d. šv. Mišias Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje vyskupas E. Bartulis aukojo už Kengyro politinių kalinių 55-ąsias sukilimo metines ir Šauilių sąjungos 90-metį. Meldėmės už žuvusius, mirusius ir gyvuosius sukilimo dalyvius ir šaulius.

Išvakarėse padėjome geliu prie Laisvės paminklo, Nežinomo kareivio kapo, Vytauto Žemaičio paminklo ir kuno Juozo Poderio kapo.

Po pamaldų susitikimą tēsēme Gedimino gatvėje esančioje kavinėje. Registruiant buvo įteikiami susitikimo lankstinukai, kuriuos parengė Kengyro sukilimo dalyvis Brodinus Valaitis, tik labai gaila, kad dėl ligos negalėjo dalyvauti nei jis, nei jo žmona Verutė.

Salę puošė trispalvių žvaikų liepsnelės, plakatėliai su juodais ir trispalviais kaspinėliais ir gėlėmis, primindami

minimas pirmojo ir paskutiniojo susitikimo datas bei žuvusiuosius sukilime: Povilą Seikalį, Vytautą Margevičių, Kazį Rindeiką, Kazį Siugždinį ir Lietuvoje išėjusius Amžinbėn: pirmajį organizatorių Adolfą Dilį, kuno Juozą Poderį. Visi pagerbtini tylos minute.

Ansamblis „Šarma“, vadovaujamas Vincento Kurso, sugedojo „Lietuva brangi“. Koncerto dainose skambėjo téviškės prisiminimai, tremties išgyvenimai, partizaninis gyvenimas miškuose, Sajūdžio atgimimo dvasia. Kartu su šeimos duetu O. ir A. Maziliauskais „Ažuolai žaliuos“ dainavo ir visa salė.

Pirmą sveikinimo žodį tarė Seimo narė Vida Marija Čigrijienė. Apie Kengyro lagerio sukilimo eiga daug papasakojo žurnalistas Antanas Seikalis, kuris atkūrus Lietuvos nepriklausomybę dalyva-

vo ekspedicijoje pastatant paminklinių kryžių Kengyro lagerio vietoje. Prisiminimais pasidalijo Antanas Petrikonis, Edmundas Simanaitis ir kiti dalyviai. Sveikinimo geliu Vardo dienos proga įteikėme vieniems iš šio susitikimo organizatorių Vandai ir Vladui Skukauskams. Jie padovanojo savos kūrybos posmą.

Susitikimo organizatorė ir vedėja Marcelė Dilienė tėsė mirusio vyro Adolfo Dilio pradėtą darbą. Mes, susirinkusieji, buvome labai patenkinti ir visų vardu įteikėjai puokštę geliu ir padėkome linkédami sveikatos, neblėstančios energijos ir meilės tévynei.

Nuoširdžiai dėkojame vienims, palydėjusiems savo tévus ar senelius ir nuoširdžiai žodžiu pasveikinusius sukilių dalyvius.

Birutė KRIKŠTANAVIČIENĖ

Atsiveria sunki praeitis

Paskutinę birželio dieną Klaipėdoje susirinkęs būrelis žmonių stoviniavo Salomėjos Nėries gatvėje prie pastato, pažymėto 4-uoju numeriu. Šiandien šiame pastate – teritorinė muitinė. Namas buvo pastatytas 20 amžiaus pirmoje pusėje kaip prieglauda gyvenimo nuskriaustoms moterims ir mergaitėms. Atėjė į Lietuvą okupantai labdara neužsiémė – pastato rūsiai buvo pritaikyti tardymui, li-

Nusileidusiuosius į rūsi pasitiko ilgas, niūrus koridorius su daugeliu durų į kameras. Autentiškos durys išlikusios tik prie ekspozicijai paruoštos kamerų. Jos tebeturejo kalinių stebėjimo akį ir langelį, per kurį buvo įstumiamas metalinis dubenėlis su purvina nepjaustytu kopūstlapiu sriuba ir nuvirtais žuvies kaulais. Čia tardymui buvo suvežami žmonės iš aplinkinių vietovių. Klaipėdos

kad Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus direktoriaus Genio, pavaduotojo S. Karaliaus ir Klaipėdos buvusiu tremtinį pastangomis čia būtų iškabinti pirmieji stendai, kuriuose būsimieji lankytocioi galės susipažinti su sunkiai pokario lietuviu dalia. Tikimės ekspozicijai gauti dar dvi kameras, kuriose patalpintume čia kalėjusių žmonių nuotraukų ir prisiminimų.

Ekspozicijos atidaryme dalyvavę svečiai

kėsnamo plotas paverstas tardytojų kabinetais.

Šiandien žmonėms atveriamos durys į Šurpių, prieš lietuvių tautų vykdytų nusiskaltimų vietą. Klaipėdoje, išskyrus LPKTS filialą, daugiau niekur nebuvu nuolatinės ekspozicijos apie kovoju sią ir kentėjusią Lietuvą, nors buvo dėta daug pastangų.

Tardymo izoliatorius garsėjo vadinančiomis „svarstyklėmis“, kur įkalintujų kankinių buvo naudojama elektra.

Reikia pasidžiaugti teritorinės muitinės viršininko Antano Šipavičiaus ir Rasos Rentauskiene dideliu geronoriškumu ir pagalba, kad šios buvusios tardymo kameros neliktų nežinomybėje,

Pirmos kameros parengtos ekspozicijos atidaryme dalyvavo Seimo nariai: Evaldas Jurkevičius, Vytautas Grubliauskas, TS-LKD Klaipėdos skyriaus pirmininkas Naglis Puteikis, savivaldybės Kultūros skyriaus vedėja Giedraitytė, buvę tremtiniai, politiniai kalinių.

Ona PADVARIETIENĖ

Mažeikių įvykiai prieš 60 metų

Išaušo gražus 1949 metų balandžio 16-osios – šv. Veikėjų rytas. Mažeikių ir apylinkių žmonės būreliais traukė į bažnyčią. Skambėjo varpai, bet žmonių šventinę nuotaiką drumstė sklidantis juodas gandas apie naktį MGB įvydutus areštus. Suimiți mokytojai, gimnazistai, tarnautojai – „auksinis“ Mažeikių jaunimas. Iš viso – 35 asmenys.

Prieš tai mieste pasigirdavo, jog iš įstaigų dingsta rašomosios mašinėlės, iš milicijos sandėlio – ginklai ir šaudmenys, iš Komunistų partijos komiteto – rašomasios popierius. Iš sandėlio išneštos dešros. Mieste pasirodydavo antisovietinių atsišaukimų. Grūdų paruošų punkto ir kitų įstaigų valdininkai gaudavo įpareigojamuosius raštelius, kad nepersistengtų tarnaudami okupantams. Priskelimo Ryto pamaldo tėsesi, aplink bažnyčią įėjo procesija, žmonės giedojo „Aleliuja“, o priešais bažnyčią įsikūrusioje MGB būstineje vyko intensyvus suimtų aukų apdorojimas. Rusakalbiai tardytojai, padedami vietinių vertėjų, net suplukę daužę, spardė ir tardė aukas.

Mažeikių MGB vidaus kalėjimo kameros rūsiuose po dabartiniu Mažeikių savivaldybės pastatu buvo prikimštatos kalinių. Po intensyvų tardymų LLA organizacijos Mažeikių „Sakalų“ štabo, vadovaujamo mokytojo Antano Čerkaso, 10 dalyvių buvo nuteisti po 25 metus, o 23 dalyviai – po 10 metų griežtojo režimo lagerio. Mažeikių saugumiečiai už „gerą darbą“ pasipuošė naujomis žvaigždutėmis ir intensyviai dairėsi naujų aukų.

Birželio 4 d. buvo suimti septyni Mažeikių gimnazijos „Jaunuų Lietuvos partinėnų“ nariai. Šeši iš jų keletą mėnesių tardyti Mažeikių kalėjime ir Ypatingojo pasitarimo nuteisti po 10 metų lagerio. Birželio 6-ąją, antrą Sekminių dieną, pradėta dar viena čekistų karinė operacija prieš Žemaičių apygardos

Šatrijos rinktinės Vyčio partizanų būrių, įsikūrusi Viekninių valsč. Purvinės miške. Operacijai buvo rengiamasi iš anksto. Sunkvežimių vairuotojams neleista išvykti iš miesto. Ano meto stribu paliudijimu, buvo sutraukta kariuomenė iš aplinkinių rajonų ir net iš Latvijos. Visą dieną trukusime mūšyje vienas po kitu krito penki kovotojai, keturi buvo sužeisti ir paimti į nelaisvę. Sužeistas vadas su dvimi partizanais prasiveržė iš apsuptyies žiedo, perplaukė Ventos upę. Po keleto dienų jie buvo apsupti ir žuvo mūšyje. Mažeikių kalėjimas bu-

vo pripildytas Vyčio būrio ryšininkų ir rėmėjų. MGB kruvinoji mėsmalė dirbo toliau: 11 būrio rėmėjų ir keturi partizanai buvo nuteisti po 25 metus ir po 10 metų lagerio, išsiųsti į Rusijos platybėse išmėtytus griežtojo režimo lajerius.

Birželio 24 d. saugumiečiai, sužinoję apie Mažeikių gimnazijoje veikiančią „Rusenancio Aukuro“ organizaciją, iš 16 jos narių suėmė devynis. Visų namuose atliktos kratos, paimti ginklai, spaudinimo priemonės. Sunku pasakyti, kas paveikė saugumiečius, gal viešoji opinija, kad į kalėjimą pradėjo grūsti vokus, bet po keleto tardymo dienų dauguma jų buvo paleisti, išskyrus du organizacijos vadus, kuriems „ypatingasis pasitarimas“ skyrė po 7 metus lagerio.

Praėjo 60 metų, mažai be liko anu laikų jaunujų rezistentų. Birželio 4 d. Ventos miestelyje naujai pastatytoje bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusius Vyčio būrio kovotojus: Antaną Čiunską-Mešką, Adomą Rimkuką-Jokūbą, Petrą Šiurkų-Labutį, Praną Šiurkų-Kalvį, Stasį Šiūšą-Elnią, Praną Belecką-Malūnininką, Stasį Dimšą-Raitelį, Joną Šidlauską-Salmą, Joną Šiūšą-Balandį. Dalyavo žuvusiuoj giminės, visuomeninių organizacijų atstovai, Ventos mokyklos mokytojai ir mokiniai, Ventos seniūnė, Akmenės r. meras ir administracijos direktorė. Žuvusiu partizanu atminimą pagerbė Europos parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis. Partizanų užkasimo vietoje prie atminimo ženklo padėta geliu, kalbėjo kraupių įvykių liudininkai ir oficialūs asmenys, skambėjo birbyninkų atliekamos melodijos ir choristų dainos. Kivylių kaimo gyventojas Vytautas Gydra prisiminė, kaip buvusiam partizanų rėmėjui, politiniam kaliniui Pranui Misiuliui talkinant buvo rasta nužudyti partizanų užkaimio vieta.

LPKTS Akmenės filialo, Sajūdžio ir krašto apsaugos žmonės organizavo Laisvės kovotojų palaidojimą Viekninių kapinėse. Adomas Riauka, Alfonsas Degutis, Algimantas Muturas rinko medžiagą apie žuvusius būrio partizanus ir 2007 metų gegužės 20 dieną kovotojų žūties vietoje LPKTS Mažeikių filialo teikimu LGGRT centras pastatė atminimo ženkla. Pro jį eina Ventos regioninio parko turinės maršrutus. Parko lankytojams paminklas primins jaunujų patriotų Tėvynės laisvės sieki.

Albertas RUGINIS

Rezistencijos ir tremties muziejaus problemos

LPKTS Palangos filialo tarybos iniciatyva ir pastangomis 1994 m. birželio 14 d. buvo įkurtas Tremties ir rezistencijos muziejus. Tuo metu rūpestingieji palangiškiai kaip bitės, plačiai pasklidę po miestą, rinko iš gyventojų istorinę medžiągą. I muziejų sunesė sovietmečiu saugotas, atgimusioje Lietuvoje „atkastas“ ir išslaptintas Lietuvos laisvės kovų ir kančių relikvijas, tautos karžygių mintis ir dvasiai.

Dabar, po 15 metų, vėlgi palangiškių entuziastų pastangomis, muziejus po remonto atgimė, tapo žymiai šviesesnis, platenis ir gilesnis tiesiogine ir netiesiogine prasme. Atnaujinta, išplėsta ekspozicija. Keleriopai pagausėjo knygų Laisvės kovų ir tremties tematika. Tai vis dovanos, aukos muziejui. Šiais metais didžiausi auktojai: Agota Vaitkūnienė – muziejui dovanojusi įvairių knygos tremties tematika ir Laisvės kovų archyvus nuo pirmo iki paskutinio numero bei pridėjusi 100 litų kitiems LKA numeriams; Kristinos Šimkienės sūnus Arūnas, padarės modernų muziejinių sta-

Muziejaus atidarymo metu kalba Palangos Vlado Jurgučio vidurinės mokyklos istorijos mokytoja Daiva Latožienė

problemų, tačiau mes nuolat jaučiame nerimą dėl muziejaus likimo, jo tinkamos veiklos, nes toks „saviveiklinis“ muziejus, neturintis jokio statuso bei pastovaus finansavimo šaltinio – be ateities. Jo rémėjų bei puoselėtojų ratas vis mažeja.

Dar balandžio 28 d. muziejaus išlikimo klausimui kreipėmės į LR krašto apsaugos ministrę R. Juknevičienę siūlydami Palangos tremties muziejaus bazėje įkurti palan-

giško brigados generolo Jono Žemaičio muziejų, tačiau iki šiol atsakymo negavome. Birželio 19-ają į muziejaus atidarymą (po remonto) pakvietėme Palangos mst. tarybos narių grupę ir merą V. Stalmoką. Jis kalbėdamas ižiebė kibirkštėlė vilties, tačiau kol kas tik žodžiai.

Rimčiau pagalvojus, kyla pagristas klausimas, kodėl buvę tremtiniai, Laisvės kovos dalyviai, jau baigiantys savo gyvenimą, turi rūpintis praeities šiurpios istorijos išlikimu, statyti sau paminklus, ar tai ne valstybės institucijų prerogatyva?

I muziejaus veiklos akiratį dar galima įtraukti Kardo rinktinės Palangos kuopos partizanų kautynių, žūties, kankinimo ir kitas vietas. Tokiu būdu muziejaus lankytojui ypač, jau nimui ir užsienio svečiams su sidartytu galimybė plėtiai ir giliai pažinti kraupą Lietuvos istorijos laikotarpi.

LPKTS Palangos filialo Rezistencijos ir tremties muziejaus adresas: J. Basanavičiaus g. 21, Palanga. Kviečiame apsilankyt!

Algirdas PEČIUKONIS,
muziejaus vadovas

Paminėjome Gedulo ir Vilties dieną

Prasmingai ir iškilmingai Gedulo ir Vilties dieną, 1949 metų trémimo 60-metį ir choro 20-metį paminėjo LPKTS Anykščių filialas. Miesto aikštėje prie Laisvės paminklo apie 1941–1949 metų tremtį kalbėjo miesto meras Sigutis Belevičius ir mokytoja Dangira Nefienė. Pabuvojęs ekspedicijoje „Tremties kelias Sibire“ patirtais kelionės įspūdžiais pasidalino Mindaugas Nefas. Jis pasakojo apie tai, kaip arti buvo prisilietus prie buvusių tremtinų gyvenimo bei jų likimų. M. Nefas kvietė žmones nedebuoti, o darbais prisdėti prie saugios irekonomiškai stiprios Lietuvos kūrimo. Minėjime dalyvavo jaunosios kartos at-

stovai. Jie renginį pajvairino deklamuodami eilėraščius. Vėliau Šv. Mato bažnyčioje už tremtinius ir politinius kalinius šv. Mišias aukojo kunigas kauninkas Stanislovas Krumpliauskas.

„Prisiminimų vainikas“ – į taip pavadintą popietę buvo pakviesti buvę politinių kalinių, tremtiniai, miesto bendruomenės nariai. Skambėjo tremties dainos, atliekamos Rimvydo Grauzdės vadovaujamo buvusių tremtiniių ir politinių kalinių choro, šiemet mininčio 20 metų veiklos jubiliejų. Apie šio kolektyvo veiklą kalbėjo kultūros centro direktorė Diana Petrokaitė bei pirmoji choro vadovė,

mokytoja Vilija Mikučionytė. Ilgamečiams choristams buvo įteikiti padėkos raštai, choro vadovui – gėlių.

Šventėje dalyvavo Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Seimo nario Antano Bauro padėjėja, LPKTS Vilniaus aps. koord. Petras Musteikis, publicistas, politologas Vilius Bražėnas, Anykščių, Utenos krašto žmonės. Svečiams ir vietiniams, susirinkusiems į Gedulio ir Vilties dienos minėjimą, padėkojo LPKTS Anykščių filialo pirminkė Prima Petrylienė. Už ilgametį vadovavimą LPKTS Anykščių filialui ir nuveiktus darbus žmonės dėkojo jai.

Liudvika DANIELIENĖ

Šiaulių chorui „Tremtinys“ – 20 metų

(atkelta iš 1 psl.)

Už patriotines dainas padėkoti ir pasveikinti šiauliečius atvyko Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas R. Kupčinskas, Šiaulių Sąjūdžio pirmininkas A. Kulikauskas, Šiaulių aps. viršininkas R. Domarkas, Šiaulių mst. meras G. Mikšys, Šiaulių mst. TS-LKD pirmininkas J. Bartkus, Širdi-

ninkų klubo atstovai ir kiti svečiai.

LPKTS Šiaulių filialo pirmininkas V. Deveikis kiekvienam choristui įteikė padėkos raštą, gėlių – už meilę tremties ir partizanų dainai. Šiaulių miesto garbės pilietis, gydytojas A. Griganičius apdovanoto choristus jo paties išleista knyga

„Reikia tos Lietuvos“. Ch. Frenkelio viloje skambėjo dainos ir kiekvieno dalyvio širdyje buvo didelė šventė, nes dainuojantis žmogus parodo pasauliui, kad sugeba išlikti tvirtas, ypač sudėtingomis gyvenimo sąlygomis.

Valerija JOKUBAUSKIENĖ

Ilgą laiką dirbo staliumi, vėliau – kalviu.

ILSEKITES RAMYBEJE

Romas Sagaitis
1939–2009

Gimė Kėdainių r. Surviliškio apyl. Lepšinės k., ūkininkų šeimoje. 1948 m. su tėvais, seserimi ir broliu ištremtas į Krasnojarsko kr. Daurskij r. Malaškos k. Dirbo miško pramonėje. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigynė Kėdainiuose. Vedė, užaugino sūnų ir dukterį. Dirbo vairuotoju. Užjaučiame dukterį su šeima ir artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

Genovaitė Alvyra Dominauskienė
1921–2009

Gimė Rokiškio r. Kamajų valsč. Mickūnų k. Ištremta į Krasnojarsko kr. Jenisejsko r. Zyriankos k. Dirbo miško paruošimo darbus. Vyras mirė Sibire. Grįžusi į Lietuvą dirbo Rokiškio centrinėje vaistinėje. Užaugino du sūnus ir dukterį.

Palaidota Rokiškio Kalneliškių kapinėse. Užjaučiame giminės ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Balys Lapienis
1924–2009

Gimė Sliepsiškio k., Svėdasų valsč., Rokiškio aps. 1944 m. baigė Utenos gimnaziją ir savanoriu išėjo į Lietuvos Vietinę rinktinę. Ją likvidavus grįžo į téviškę. Užėjus antrajai sovietų okupacijai Balys su triumis broliais gavo šaukimą į okupanto kariuomenę, tačiau nepaklusno ir visi keturi išėjo partizanauti. 1945 m. sausio 3 d. jų slėptuvė buvo išduota, Balys areštuotas. Į Lietuvą grįžo 1962 m. Apsigynė Anykščiuose.

Palaidotas Anykščių kapinėse.

Nuo širdžiai užjaučiame žmoną Danutę ir artimuosius.

LPKTS Anykščių filialas

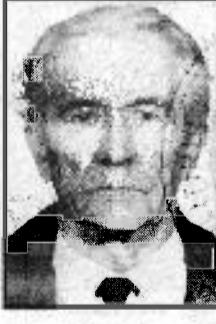
Bronius Jasnauskas
1924–2009

Gimė Šiaulių aps. Panevėžio r. ūkininkų šeimoje. Baigė Panevėžio vidurinę mokyklą įstojo į Vilniaus universiteto Chemijos fakultetą. Baigė 4 studijų kursus ir 1948 m. buvo ištremtas į Sibirą – Krasnojarsko kr. Partizanską r. miško kirtimo darbams, vėliau perkeltas į Igarkos miestą. Ten dirbo iki 1954 m. Taip pat buvo ištremti tévai, brolis ir sesuo su šeimomis. Tremtyje vedė tremtinę Oną Mileyte ir sulaukė dviejų dukterų ir sūnaus. 1959 m. grįžo į Lietuvą ir po metų buvo priimtas į universitetą baigti studijų. 1962 m. gavo paskyrimą į Kėdainių chemijos kombinatą ir ten dirbo 24 metus. Atkurus nepriklausomybę buvo apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu. Buvo aktyvus LPKTS narys.

Palaidotas Kėdainių kapinėse.

Užjaučiame žmoną, dukterį, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

Stasys Lisauskas
1927–2009

Gimė Bogušiškų k., Alytaus r., neturtingų ūkininkų šeimoje. 1949 m. kartu su tėvu ir broliu už ryšius su partizanais buvo suimtas, tardomas Lukiskėse ir nuteistas 10 metų kalėti. 1949–1959 m. kalėjo Vorkuto lageryje. 1957 m. Vorkutoje sukūrė šeimą su tremtine Filomena Sterpeikaite. Ten sulaukė sūnaus ir dukters. Į Lietuvą grįžo 1968 m. Gyveno Daugų miestelyje, Alytaus.

Ilgą laiką dirbo staliumi, vėliau – kalviu.

Palaidotas Daugų miestelio kapinėse.

Artimieji

Rugpjūčio 2 d. (sekmadienį) Liubave (Kalvarijos savivaldybėje, Lenkijos pasienyje) organizuojamas Lietuvos vardo paminėjimo 1000-mečio renginys „Prasiveržimas“. Pažymėsime legendinio partizano Juozo Lukšos-Daumanto istorinį prasiveržimą per Geležinę uždangą 1947 metais. Po renginio keliautojų grupė rugpjūčio 2–8 d. žygios jotivingių gyvenamosiomis vietomis – po Punsko kraštą Lenkijoje. Keliautojų grupės vadovas Vytautas Ikamas.

2009 m. liepos 10 d.

Tremtinys

Nr. 25 (855)

7

Skelbimai

Liepos 18 d. (šeštadienį) Šiauliųose įvyks buvusių „Maža Lietuva Irkutske“ dalyvių susitikimas. Prisiminsime žuvusį meno vadovą Vytautą ir kitus, išėjusius Amžinybėn. 11 val. šv. Mišios Šv. Jurgio bažnyčioje, vėliau aplankysime buvusių tremtinių, politinių kalinių memorialą kapinėse, pabendrausime prie pietų stalo. Išsamesnė informacija tel. (8 41) 399 075, 8 688 76 724, kviečti Marytę.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Atsiliepkite!

Ieškau mamos brolio – buvusio politinio kalinio Vytauto SLAVINSKO, gimusio 1912 m. Padotnuvio k., Kėdainių aps., kančių liudininkų. Iki 1945 m. represijų jis dirbo Skapiškyje pienininku. Vedė Pranutę Balčiūnaitę, turėjo sūnelį Vytautą (nėra tarp gyvujų). 1945 m. Skapiškyje suimtas, apkaltintas pagal RTFSR BK 58-10, 58-11 str. ir represuotas į Komiją, Vorkutos lagerius. 1945 m. rugėjo 28 d. – 1946 m. kovo 26 d. kalėjo Sevpečlago. Ten mirė. Pagal pažymos „Dėl neteisėto kalinimo“, gautos 2003 m. iš Lietuvos Respublikos prokuratūros duomenis, Vytautas Slavinskas 1946 m. kovo 26 d. mirė Sevpečlago r. ligoninėje.

Viliuosi surasti nors vieną mūsų brangaus dėdės kančių liudininką. Jeigu kas nors jį sutikote 1945 m. Rokiškyje ar Vilniuje KGB rūmuose, Rusijos lagerių paskirstymo punktuose ar 1945–1946 m. Sevpečlago, praneškite Giedrei Markelytei-Stanevičienei, Bažnyčios g. 13, Miroslavas LT-64235, Alytaus r. Mob. 8 678 23 881, 8 680 99 238.

Iš anksto dėkoju.

Kviečiame į tradicinį saskrydį „Su Lietuva širdy“

Rugpjūčio 1 dieną (šeštadienį) Ariogaloje įvyks Lietuvos buvusių politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydis „Su Lietuva širdy“.

Programa:

10.30–11 val. kariuomenės pučiamųjų instrumentų orkestro programa Ariogaloje gatvėse.

11–12 val. eisena nuo bažnyčios į Dubysos slėnį. Veda pučiamųjų orkestras.

12 val. šv. Mišias Dubysos

slėnyje aukos arkivyskupas S. Tamkevičius. Giedos LPKTS jungtinis choras.

13 val. šventės pradžia, Lietuvos valstybės himnas, Valstybės ir LPKTS vadovų, svečių sveikinimai.

Jungtinio choro programma: „Kur tu eisi?“ (partizanų daina), „Kritusiems Lietuvos partizanams“, „Lietuva, brangi šalele“, „Aš verčiau parimus“, „Už Raseinių ant Dubysos“, „Aš pasėjau ažuolą“, Leonido Abariaus imp-

rovizacija liet. liaudies dainų temomis, „Oi neverk, motušėle“ (solistas L. Mikalauskas), „Dievo dovana“ (Antanas Paulavičius, Bernardas Brazdžionis, solistas L. Mikalauskas).

14.30 val. į valso sūkurį pakvies kaimo kapelos.

15 val. pažiūrėjimas į populiarias melodijas atliks Edmundas Kučinskas.

16 val. lietuviška vakarėnė skambant liaudiškoms melodijoms.

Spalio 2–9 d. kviečiame į piligriminę pažintinę kelionę Fatima – Portugalija (lėktuvu).

1 diena. Skrydis Vilnius–Faro.

2 diena. Ekskursija po Lisaboną. Aplankysime Belemo bokštą, Šv. Jurgio tvirtovę, Šv. Jeronimo vienuolyną, senajį Alfamos kvartalą.

3 diena. Lisabona–Evora–Fatima. Vyksime į Evorą. Pakeliui aplankysime Karališkuosius Keluso rūmus – XVIII a. baroko architektūros paminklą. Ekskursija po Evorą, aplankysime XII a. katedrą ir unikalią koplyčią, kurią pranciškonų vienuolių pastatė iš 5000 žmonių kaulų. Tomare aplankysime vieną didžiausią Portugalijos vienuolyną, kurii XII a. pradėjo statyti tamplieriai, gindami valstybės sienas nuo maurų.

4 diena. Fatima – viena svenčiausiuų vietų pasaulyje. 1917 metais nuo gegužės iki spalio – šešis kartus Dievo Motina pasirodė trimis vai-

kams: Liucijai, Pranciškui ir Jacintai. Šioje Dievo Motinos apsireiškimo vietoje 1951 metais buvo pastatyta Rožinio bazilika, talpinanti per 30 tūkst. maldininkų.

5 diena. Fatima. Kryžiaus kelias. Aplankysime Dievo Motinos pasirodymo vietą. Vakare dalyvausime maldinėje Rožinio procesijoje.

6 diena. Fatima–Koimbra–Aveiras–Portas. Ekskursija po buvusią Portugalijos sostinę Koimbrą. Aplankysime 1290 metais įkurtą šalies universitetą, senąją romaniškają katedrą, XII a. „Santa Cruz“ vienuolyną. Vyksime į Aveirą, vadinamą Portugalijos Venecija, paplaukiosime laiveliu. Vyksime į Portą.

7 diena. Portas. Ekskursija po antrajį šalies miestą Portą. Aplankysime Šv. Pranciškaus bažnyčią, Porto simbolį – 78 m aukščio „Clerigos“ bokštą, Porto katedrą–tvirtovę. Laivu persikelėme į kitą Doro upės krantą ir aplankysime vieną garsiausiu

Porto vino rūsių.

8 diena. Portas–Batalcha–Nazaré–Lisabona. Aplankysime Batalchos vienuolyną, Portugalijos žvejų kaimeli, vyksime į Sinatrą, Portugalijos monarchų rezidenciją, apžiūrėsime karališkuosius rūmus, užsuksime į „Cabo da Roca“, labiausiai į Vakarus nutolusį Europos tašką. Skrydis Faro–Vilnius.

Kelionės kaina – apie 3990 litų. Į kainą įskaičiuota: skrydis Vilnius–Faro–Vilnius; transporto išlaidos, 7 nakvynės viešbučiuose su pusryčiais, draudimas, gido, vado, paslaugos ir kitos kelionės organizavimo ir vykdymo išlaidos. Papildomos išlaidos 250 eurų ir 400 litų.

Kelionę organizuoja tremtinių klubas „Saulėgrąža“. Pirminkė Irena Pajarskienė. Tel. (8 37) 435 443; mob. 8 611 23 802.

Kelionės vadovė Teodora Dilkiene. Tel./faksas (8 5) 212 7575; mob. 8 686 10 113; teodora.dilkiene@gmail.com.

SL289

Redaktorė
Redakcija:

Tremtinys

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negražinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3310. Užs. Nr.

Kaina 1,60 Lt

ILSEKITĖS RAMYBĖJE

Vytautas Karazija

1930–2009

Gimė Senamiescio vienkiemijoje, Panevėžio rajone, ūkininkų šeimoje. Baigė gimnaziją įstojo į Lietuvos žemės ūkio akademijos Miškų fakultetą. 1952 m. ištremtas į Tomsko sr., Malinovką. Vėliau buvo perkeltas pas tėvus į Asino gyvenvietę. Baigė Krasnojarsko miškų technikos instituto neakivaizdinį skyrių, dirbo miškotvarkos ekspedicijos būrio viršininku. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Mažeikių miškų skyriuje, Vilniaus baldų taros kombinate, Lietkoopsajungos statybinėje bazėje vyr. inžinieriumi.

Palaidotas Vilniaus Karveliškių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnūs, vaikaičius ir artimuosius.

Apolinaras Liutikas

1920–2009

Gimė ir užaugo Kuodžių k., Lieplaukėsen., Telšių valsč., darbininkų šeimoje. Augo su dvieim seserimis. 1944 m. įsitraukė į kovą prieš sovietinius paveržėjus. Buvo patikimas Alkos, Šatrijos rinkinių ir Žarėnų būrio partizanų ryšininkas. Enkavėdės tams likvidavus Alkos rinktinės stabą, buvo suimtas. 1948 m. karinio tribunolo nuo teistas 25 m. ir išvežtas į Karagandos lagjerius anglies kasyklas. 1957 m. išleistas į laisvę. Grįžęs apsigyveno Telšiuose, dirbo staliumi. Vedė lieplaukiškė Stanislavą Milašutę, užaugino tris dukteris. Buvo aktyvus LPKS, LPKT, TS-LKD narys. Jo rankomis išdrožtas ne vienas medžio kryžius.

Palaidotas Lieplaukės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKT ir TS-LKD Telšių skyriai

Marijona Lisauskaitė-Valentienė

1926–2009

Gimė Lazdijų, Pajaničių k. Mokėsi Kapčiamiescio pradinėje mokykloje, vėliau baigė Seirijų žemės ūkio mokyklą, dirbo Kapčiamiescio parduotuvėje. 1948 m. ištremta į Krasnojarsko kr. Širos r. Čebakų kaimą. Dirbo miško ir žemės ūkio darbus. 1957 m. ištekėjo už tremtinio Jurgio Valentos. Tais pačiais metais grįžo į Lietuvą, apsigyveno Druskininkuose. Užaugino tris vaikus. Prasidėjus Atgimimui iš Siberio kartu su vyru parsivežė tévų palaikus.

Palaidota Kapčiamiescio kapinėse.

LPKTS Druskininkų filialas

Janina Markūnienė

1923–2009

Gimė Panevėžio aps. Šimuliškių k. Augo kartu su trimis seserimis ir dvem broliais. Užėjus antrajai sovietų okupacijai tapo partizanų ryšininkė, slapyvardžiu Našlaitė. 1947 m. buvo areštuota ir nuteista 25 m. laisvės atėmimo. Kalėjo Kazachstane, Karagandos sr. Balchašo, Džezkazgano lageriuose. 1956 m. išleista į laisvę. Gyveno Džezkazgane. Ištekėjo, gimė dukrelę. 1967 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Anykščiuose. Abu su vyru Valentiniu nuo pat pirmųjų Atgimimo dienų dažnavo LPKTS veikloje.

Palaidota senosiose Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Reginą, giminę ir artimuosius.

LPKTS Anykščių filialas

Liepos 18 d. (šeštadienį) 11 val. Prienų r. Pakuonio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už žuvusių šešių partizanų Juodžių ir jų šeimų atminimą. Po pamaldų bus atidengiamas ir šventinamas paminklas buvusioje Juodžių sodybos vietoje, Kebliskių kaimo.

Malonai kviečiame dalyvauti.